

Autorka: Phung Thi Phuong Hien

Název: Vyučovací metody a jejich použití ve výuce světové literatury

Obor: Pedagogika - didaktika

Při hledání cest k modernizaci školy a vyučovacího procesu zvláště hrají bezesporu jednu z hlavních úloh vyučovací metody. Jako každodenní způsob učitelovy práce se žáky rozhodují do značné míry o úspěchu realizace výchovně vzdělávacích cílů. Humanizace školy preferuje aktivizační metody vyučování spolu se zvyšováním podílu žáků na procesu učení. Lze označit za velmi pozitivní, že autorka předkládané dizertační práce si klade za cíl nacházet cestu ke zlepšení kvality vyučování světové literatury ve Vietnamu na základě využití zkušeností s výukou světové literatury na středních školách České republiky.

Předkládaná dizertační práce patří do oblasti speciální didaktiky. Autorka se zaměřila na hledání cest ke zkvalitnění praktického vyučování určitého vyučovacího předmětu /světové literatury/. Z tohoto záměru je odvozena koncepce a struktura celé práce.

Dizertační práci tvoří tři části a přílohy /protokoly z vyučovacích hodin/.

První část je soustředěna na vyučovací metody v moderním vyučování na střední škole. Zde autorka vychází z obecně didaktických základů, opírá se o studium odborné pedagogické a didaktické literatury a pokouší se zmapovat pojetí vyučovacích metod se zřetelem na tradiční a moderní vyučování. Poukazuje i na charakter vietnamského školství a jeho potřeby. Zde se projevuje osobní významnost řešení problematiky pro autorku - přispět ke zkvalitnění výuky ve své vlasti. V této části práce prokazuje autorka sečtělou a znalou odbornou pedagogickou literaturu, slabostí je však malá míra srovnání a hodnocení informací. Svědčilo by také nahrazení obrátu "učitel předává efektivně vědomosti žákům" obrátem např. "učitel zprostředkovává efektivně vědomosti žákům", má-li autorka na mysli zajištění aktivní účasti

žáků ve vyučování. To však lze omluvit nedostatkem jazykového citu cizince.

Druhá část dizertační práce je věnována charakteristice a rozboru vyučování světové literatury na střední škole /gymnáziu/ se zřetelem k potřebám a možnostem požití specifických vyučovacích metod. Autorka při tom zajímavě srovnává pozici výuky světové literatury v České republice a ve Vietnamu. Poukazuje zejména na to, že pro české žáky je světová literatura součástí kultury, s níž se v životě setkávají a které proto rozumějí. Pro vietnamské žáky představuje světová literatura most k západní kultuře, jejich kultura je však filozoficky i nábožensky zcela jiná a proto je velmi obtížné pochopit světové literární směry i literární díla. Autorka zde mapuje jednak funkci výuky světové literatury /funkce estetická, mravní, poznávací, .../, jednak poukazuje na zmíněné těžkosti výuky světové literatury ve Vietnamu. Poukazuje nejen na nedostatek překladů, ale i na obtížnost jejich provedení a to zejména v oblasti poezie, poněvadž jazykové rozdíly jsou značné.

V této části dizertační práce je zřejmé zaměření autorky na studium světové literatury a svědčí o pochopení problémů. Autorka je schopná situaci v oblasti světové literatury analyzovat, klást závažné otázky a postihovat zásadní problémy na poli potřeb výuky.

Třetí část má být hlavní částí dizertační práce. Autorka zde chce představit specifiky uplatnění vybraných vyučovacích metod a postupů ve výuce světové literatury, ukázat jejich možnosti a způsoby zajištění aktivního podílu žáků ve výuce. Autorka vychází z dialogického pojetí vyučování, které staví, podle svého názoru ne zcela šťastně, proti monologu. Ten vyřazuje. Z dialogického pojetí vyvozuje brainstorming jako významnou metodu, k níž se několikrát vrací. Kapitola dále obsahuje charakteristiku řady problémových metod a postupů, poukazuje na možnosti jejich využití i na těžkosti s jejich uplatňováním. Dále pak poukazuje na možnosti spojení problémového vyučování s kooperativním a na vyučování skupinové. Neopomenula ani týmovou spolupráci učitelů světové literatury s učiteli historie /literární historie/ a s učiteli cizích jazyků/překlady, možnosti a překážky/.

Na závěr autorka probírá didaktické hry.

Řazení vyučovacích metod je poněkud nezvyklé, proto se domnívám, že by autorka měla při obhajobě zdůvodnit strukturu této části práce. Autorka několikrát poukazuje na potíže výuky světové literatury, které plynou z toho, že žáci a studenti málo čtou. Proto zde postrádám větší pozornost motivačním metodám výuky.

Vyučovací metody, kterým autorka věnovala pozornost, jsou vcelku zajímavé. Při zvažování jejich možností spolupracovala s Gymnáziem J.Gutha-Jarkovského v Praze. Tam také hospitovala a měla možnost sledovat praktickou realizaci některých vyučovacích metod a postupů. Přesto považují některé z nich za diskutabilní a ne zcela funkční. Mám na mysli zejména způsob zasazování hrdinů do jiných situací, než v jakých je vytvořil autor /Chlestakov se dokáže vyhnout pokutě za dopravní přestupek, Tašana vystupuje v básnické soutěži/. Za šťastný nepovažují i metodický postup "sbírání drbů o autorech".

Autorka uvádí, že neprováděla výzkum, ale průzkum a dokladem toho jsou přílohy na s.97 - 108 - protokoly z vyučovacích hodin. Přesto, že se jedná o průzkum, postrádám vymezení základních hledisek pro záznam a posouzení vyučovacích hodin.

Závěry shrnují předchozí kapitoly. Autorka sice dospívá k názoru, že výsledky vyučování za použití aktivizujících metod jsou velmi pozitivní, ale poněvadž realizovala pouze průzkum a ne ověřující výzkum, nelze toto tvrzení přijmout jinak, než jako obecnou tézi. Zůstává otázkou, jak by si s doporučenými metodami poradili jiní učitelé a jiní žáci. Jedná se totiž o metody a postupy značně náročné.

Předložená dizertační práce svědčí o značném úsilí autorky. I když ne ve všem je zdařilá, představuje přínos.

Doporučuji proto předloženou dizertační práci k obhajobě a po úspěšné obhajobě doporučuji paní Phung Thi Phuong Hien udělit vědecký titul PhD.